

**DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE
AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
Faculty «Economic and Business»**

Scientific papers
**OF DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE
AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
(ECONOMIC SCIENCES)**

№ 1 (45)

Melitopol, 2022

Засновник

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Факультет економіки та бізнесу

УДК 631.1(06)

Збірник наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) / За ред. С.В. Кальченка. – Мелітополь:
Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2022. - № 1(45). –
174 с.

Голова редакційної колегії (науковий редактор):

Кальченко С.В. – д.е.н., професор кафедри бізнес-консалтингу
та міжнародного туризму

Відповідальні за випуск збірника:

Ортіна Г.В. – д-р. держ. упр., доцент, декан факультету
економіки та бізнесу
Кальченко С.В. - д.е.н., професор кафедри бізнес-консалтингу
та міжнародного туризму
Демченко І.В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Комп'ютерна верстка: Демченко І.В.

Збірник наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) включений до Переліку наукових фахових
видань України, є науковим виданням, в якому можуть бути
опубліковані основні результати дисертаційних робіт (наказ
МОН №1328 від 21.12.2015 р.).

Відповідно до Порядку формування Переліку наукових
фахових видань України (наказ МОН України від 15 січня
2018 року № 32) присвоєно категорію «Б», що затверджено
наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020
№ 886.

Друкуються за рішенням Вченої ради
Таврійського державного агротехнологічного університету
(протокол №08 від 22.02.2022 р.).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації КВ №24284-14124 ПР від 24.12.2019 р.

ISSN 2519-884X

Index Copernicus Value (ICV) 2016: 47.1
Index Copernicus Value (ICV) 2017: 55.32
Index Copernicus Value (ICV) 2018: 55.94
Index Copernicus Value (ICV) 2019: 56.52

Digital Object Identifier System (DOI)

Матеріали друкуються мовами оригіналів – українською,
російською та англійською.
Погляди редколегії не завжди збігаються з позицією авторів.

Адреса редакційно-видавничого відділу:

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Навчальний корпус №2, кабінет 2.206
пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
72312, Україна
тел./факс. (0619) 42-32-01
e-mail: sp_tsatu@tsatu.edu.ua, ludsins2017@ukr.net

Підписано до друку 23.02.2022 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум.-друк. арк. 15
Наклад 100.

Мелітопольська типографія «Люкс»
ПП Верескун В.М. св. ДК № 1125
72312, м. Мелітополь, вул. Грушевського ,10
тел. (0619) 444511

Надруковано з готового оригінал-макету у Мелітопольській
типографії «Люкс»

© Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)

№ 1 (45), 2022

ЗМІСТ

МЕНЕДЖМЕНТ

Агєєва І.В. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМИ.....	7
Вороніна Ю.Є. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.....	17
Єременко Л.В., Єременко Д.В. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЛІДЕРСТВА	23
Захарова Н.Ю. ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	29
Судомир С.М., Літвінов В. І. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	37
Федуняк І.О., Христенко Г.М. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	43

ЕКОНОМІКА

Пристемський О.С. БЕЗПЕЧНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ	50
Сливінська О.Б. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ	56
Трусова Н.В., Гривківська О.В., Котвицька Н.М. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	62
Трусова Н.В., Болтянська Л.О. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІМЕЙНИХ ФОРМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	70
Трусова Н.В., Єременко Д.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ В МЕРЕЖЕВІЙ ІТ-СИСТЕМІ	76

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Трусова Н.В., Виговська Н.Г., Пристемський О.С.
СТАБІЛІЗАЦІЯ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ 84

Трусова Н.В., Пристемський О.С. Мельник Л.В.,
Дума В. Л.,
ФІНАНСОВІ ПОТОКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА
ФОРМУВАННЯ ВИСОКОЛІКВІДНИХ АКТИВІВ
ПІДПРИЄМСТВ.....91

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Косторной С.В., Піхняк Т.А.
ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ, ЯК ЗАСІБ
ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ 100

Боднар О.В.
МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКОГО АНАЛІЗУ
В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ..... 107

МАРКЕТИНГ

Трусова Н.В.
КОНЦЕПЦІЯ МАРКЕТИНГОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ..... 112

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Герчанівська С.В., Ярема Л.В., Гурська І.С.
ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ
АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....119

Лисак О.І.
SCM-СИСТЕМИ ЯК ЗАСІБ АВТОМАТИЗАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ ПОСТАЧАННЯМИ.....125

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ

Гривківська О.В.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ
ТУРИЗМУ НА ПРИНЦИПАХ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 133

Єременко Д.В., Єременко Л.В.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО
БІЗНЕСУ В СИСТЕМІ
ІНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИН 139

**Вимоги щодо розміщення статей у Збірнику
наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) 146**

УДК: 336.77

*Трусова Н. В., д.е.н., професор
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Виговська Н. Г., к.е.н., доцент
Державний університет «Житомирська політехніка»
Пристемський О. С., д.е.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет
e-mail: pristemskiyaleksandr@gmail.com*

СТАБІЛІЗАЦІЯ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Анотація. В статті розглянуто особливості кредитно-інвестиційної діяльності банків на міжбанківському ринку, який прискорює активізацію загрозованих сигналів в банківській індустрії під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників. Проведено аналіз динаміки розвитку банківського сектора України за розподілом капіталу між групами банків та їх кредитний портфель, визначено індикатори фінансової стабільності та економічні нормативи банківської системи України. Розраховано вагові та прогнозні коефіцієнти інтегрального стабілізатора кредитно-інвестиційної діяльності банків на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів.

Ключові слова: кредити, депозити, банки, банківська система, кредитно-інвестиційна діяльність, загрози.

JEL Classification: G12, G21, G31

*Trusova N. V., D.Sc., Professor
Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University
Vyhovska N. H., D.Sc., Professor,
Zhytomyr Polytechnic State University,
Prystemskiy O. S., D.Sc., Associate Professor,
Kherson State Agrarian and Economic University*

STABILIZATION OF CREDIT AND INVESTMENT ACTIVITY OF BANKS

Abstract. The article considers the features of credit and investment activities of banks in the interbank market, which the activation of threats signals in the banking industry under the influence of external and internal factors. Mathematical tools are presented, which take into account the level of effective use of medium-term and long-term liabilities of banks, which allows to determine the total amount of loans and deposits on the interbank market. A method of comprehensive assessment of stress indicators that unify threats and identify risks in the credit and innovation activities of the bank in attracting loans and deposits in the interbank market is proposed. The rationing method was used to normalize the value of the coefficients that form a group of stress indicators and their weight value to calculate the integrated stabilizer of credit and investment activities of the bank in the interbank market when attracting loans and deposits. A parametric model of variance-covariance was used to model the impact of stress indicators on the integrated stabilizer of the bank's credit and investment activities in attracting loans and deposits in the interbank market. A model for assessing the integrated stabilizer of the bank's credit and investment activity in the interbank market with loans and deposits has been developed. An analytical study of the dynamics of development of the banking sector of Ukraine on the distribution of capital between groups of banks and their loan portfolio, indicators of financial stability and economic standards of the banking system of Ukraine. The conditions of distribution of deposits of individuals and legal entities between state, private and foreign banks are analyzed; the architecture of liabilities of banking institutions by a group of creditors is determined. Normative, weight and forecast coefficients of the integrated stabilizer of credit and investment activity of banks on the interbank market with loans and deposits are calculated.

Key words: loans, deposits, banks, banking system, credit and investment activity, threats.

Постановка проблеми. Глобалізація, яка, проявляється через фінансові ринки та інте- рнаціоналізацію фінансових послуг, впливає на зміни у банківській індустрії. Посилення

конкуренцію на світовому фінансовому ринку, сприяє зближенню банківських практик у багатьох країнах світу, супроводжуючи стандартизацією національних банківських систем і активізацією процесів злиття і поглинання, зростання кількості транснаціональних банків. За масштабами і наслідками, гострою конкуренції, можливістю й якістю банківських технологій недооцінка системних загроз в банківській індустрії може обернутися непоправними фінансовими втратами для держави в цілому.

Криза ліквідності збільшує ймовірність дефолту окремих корпоративних позичальників, знижує якість банківських портфелів, що призводить до неповернення отриманих кредитів. Попередження загроз кредитно-інвестиційної діяльності банків, орієнтованих на внутрішні фінансові ресурси і потенціал українських банків, на зважені управлінські рішення і нові підходи до регулювання безпеки банківської системи, заздалегідь прораховувані сценаріями розвитку для тих чи інших умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні основи формування кредитно-інвестиційної діяльності банків в умовах глобалізації та пом'якшення загрозливих сигналів розвитку банків відображені в наукових працях: Боріо Ч., Лоу Ф., Дремман М. [3, 4], Кондрашихін А. [8], Корнієв В., Кульпінський С. [9], Коваленко В. [10], Лаврушин О. І. [12], Міллер Р., Д. Ван-Гуз Девід [14], Сінькі Дж., Левіта Р., Пінскер Б. [17], якими представлено підходи до ризику кредитування та інвестування з метою підтримки стабільної транснаціоналізації банківської системи.

Мета дослідження. Науковим дослідженням даного напрямку є оцінювання стрес-індикаторів кредитно-інвестиційної діяльності банків, які забезпечують належний захист інтересів вкладників і кредиторів, шляхом ідентифікації та уніфікації загроз з метою визначення інтегрального стабілізатора банківської системи.

Виклад основного матеріалу. Загрози кредитно-інвестиційну діяльність банків унеможливають генерування фінансового потоку основних компаній економіки та підвищують вимоги до якості обслуговування з боку VIP- клієнтів і великого бізнесу. При

цьому, недосконалість сервісів платіжних систем з банківського обслуговування великого бізнесу і VIP- клієнтів через неякісну систему управління кредитно-інвестиційною діяльністю банку призводить до переформування діяльності фронт-офісів до зміни відносин із клієнтами, насамперед із «тягаря-клієнта» на клієнта-орієнтованого. Основна небезпека для банку виникає тоді, коли його внутрішній устрій перестає відповідати викликам фінансового глобалізації. За такої ситуації банк не може пристосовуватися до подій навколо нього, а форма організації кредитно-інвестиційної діяльності виявляється застарілою.

Можливість досягнення стабілізації кредитно-інвестиційної діяльності банку через діагностику зовнішніх та внутрішніх загроз при впровадженні платіжних систем по залученню кредитів та депозитів, а також з обслуговування клієнтської мережі дозволяє оцінити фінансову безпеку банків з урахуванням їх цільових особливостей використання сучасних інформаційних технологій, ступеня реалізації адаптивного потенціалу в світовому банківському просторі, якості управління та моніторингу операційних процесів та їх відповідності до стратегічних напрямів державної грошово-кредитної політики.

Досліджуючи структуру статей банківських зобов'язань, необхідно акцентувати увагу на вартості фінансових ресурсів, які збільшують (зменшують) прибутковість банківських операцій. При цьому, оптимальним у структурі залучених ресурсів є співвідношення: депозити до запитання – не більше ніж 30%, депозити термінові – не менше ніж 50%, міжбанківські кредити – не більше ніж 20% [11]. За цих умов зростання показника вартості залучених ресурсів у динаміці формування доходів банку збільшується операційна маржа, яка змінюється у результаті політики управління ресурсами та пропорційного зростання доходів. Проте, різке зростання ставок залучення коштів у депозитні внески банку необхідно сприймати з обережністю, адже існує ймовірність виникнення загрози нераціонального формування ресурсної бази у структурі пасивів та активів. Залежність термінів формування короткострокових пасивів і активів до розміщення у банку, забезпечує підтримку його ліквідності [18]. Зниження частки

ресурсів «на вимогу», які є «летючими» пасивами на рахунках банку призводить до відсутності коефіцієнта миттєвої ліквідних активів, що знижує прибутковість банківських операцій. Таким чином, трансформація цих джерел у термінові кредити у найближчому періоді може призвести до пошуку ресурсів для їх рефінансування в момент виникнення вимог з боку вкладників. Такими джерелами є кошти залучені на міжбанківському ринку або отри-

мані від населення за вищими ставками з метою збільшення вартості зобов'язань, проте вони як наслідок, знижують рентабельність банківських продуктів.

Комплексне оцінювання стрес-індикаторів, що ідентифікують та уніфікують загрози в кредитно-інвестиційній діяльності банку при залученні кредитів та депозитів на міжбанківському ринку представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Індикатори фінансової стабільності банківської системи України за 2015-2019 рр., %

Індикатор		2015	2016	2017	2018	2019
Базові індикатори						
Достатність капіталу	Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів (I_1)	20.83	18.9	18.06	18.26	15.96
	Співвідношення регулятивного капіталу I рівня до зважених за ризиком активів (I_2)	15.11	13.99	13.77	13.89	11.61
	Співвідношення недіючих кредитів за мінусом резервів до капіталу (I_3)	29.17	25.76	36.03	30.65	54.98
Якість активів	Співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів (I_4)	15.27	14.73	16.54	12.89	16.73
	Співвідношення кредитів за секторами економіки до сукупних валових кредитів (I_5) резиденти	96.29	98.23	98.41	98.72	96.94
	нерезиденти	3.71	1.77	1.59	1.28	3.06
Прибуток і рентабельність	Співвідношення чистого доходу до середніх сукупних активів (рентабельність активів) (I_6)	-1.41	-0.62	0.47	0.24	-0.93
	Співвідношення чистого доходу до середнього капіталу (рентабельність капіталу) (I_7)	-9.82	-4.22	3.15	1.68	-7.06
	Співвідношення процентної маржі до валового доходу (I_8)	65.98	63.07	64.15	58.56	49.11
	Співвідношення непроцентних витрат до валового доходу (I_9)	61.89	68.26	61.45	65.95	53.45
Ліквідність	Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів (I_{10})	18.84	18.65	22.15	20.63	24.31
	Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань (I_{11})	91.19	94.73	90.28	89.11	86.75
Чутливість до ринкового ризику	Співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу (I_{12})	21.61	8.41	2.50	6.94	23.67
Рекомендовані індикатори						
Достатність капіталу	Співвідношення капіталу до активів (I_{13})	14.63	14.76	15.03	15.06	12.68
	Співвідношення великих ризиків до капіталу (I_{14})	161.21	164.46	172.91	172.05	246.46
	Співвідношення валової позиції за фінансовими деривативами з боку активів до капіталу (I_{16})	0.33	1.13	1.25	1.30	2.54
	Співвідношення валової позиції за фінансовими деривативами з боку зобов'язань до капіталу (I_{17})	0.04	0.10	0.09	0.13	0.40
Прибуток і рентабельність	Співвідношення прибутків (збитків) за фінансовими інструментами до валового доходу (I_{18})	3.22	5.12	3.71	3.83	16.27
	Співвідношення витрат на утримання персо-	40.73	38.91	41.32	41.04	38.71

	налу до непроцентних витрат (I_{19})					
	Спред між базовими ставками за кредитами та депозитами (I_{20})	721	567	485	383	572
	Спред між найвищою та найнижчою міжбанківськими ставками (I_{21})	1790	2900	4494	6490	2669
Ліквідність	Співвідношення депозитів клієнтів до сукупних валових кредитів (крім міжбанківських) (I_{22})	56.01	61.19	69.80	73.34	66.25
Чутливість до ринкового ризику	Співвідношення кредитів в іноземній валюті до сукупних валових кредитів (I_{23})	48.23	42.13	37.66	34.72	45.91
	Співвідношення зобов'язань в іноземній валюті до сукупних зобов'язань (I_{24})	51.25	49.76	49.22	43.25	45.68

Джерело: складено авторами на основі [2; 6; 7]

Так, базові фінансові індикатори в 2019 р. значно погіршилися порівняно з 2015 р. Так, індекс I_1 в 2019 р. становив 15.96%, що на 2.3 процентні пункти нижче, ніж в 2018 р; індекс I_2 знизився на 2.28 процентні пункти; індекс I_{11} скоротився на 2.36 процентні пункти.

Висока волатильність валютних курсів в 2019 р. погіршила базовий індикатор I_{12} , який становив 23.67%, що на 16.73 процентні пункти вище, ніж в 2018 р. Погіршилася якість

активів банків та зменшилася їх прибутковість: збільшення недіючих кредитів призвело до зростання базового індикатора I_4 в 2019 р. на 3,84 процентні пункти порівняно з 2018 р. Отримання збитків банківськими установами в 2019 р. підтверджує мінусові індикатори I_6 (-0.93%) та I_7 (-7.06 %).

Вказану інформацію за індикаторами фінансової стійкості підтверджують дані за економічними нормативами НБУ (табл. 2).

Таблиця 2

Значення економічних нормативів банківської системи України за 2015-2019 рр.

Норматив	2015	2016	2017	2018	2019
Норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (млн. євро), H_1	5557.7	6164.2	6179.9	7080.3	6526.7
Норматив адекватності регулятивного капіталу (не менше 10%), H_2	20.83	18.9	18.06	18.26	15.60
Норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (не менше 9%), H_3	14.57	14.96	14.89	13.98	-
Норматив миттєвої ліквідності (не менше 20%), H_4	58.80	58.48	69.26	56.99	57.13
Норматив поточної ліквідності (не менше 40%), H_5	77.33	70.53	79.09	80.86	79.91
Норматив короткострокової ліквідності (не менше 20%), H_6	91.19	94.73	90.28	89.11	86.14
Норматив максимального розміру кредитного р, H_7	21.04	20.76	22.10	22.33	22.01
Норматив великих банківських ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу), H_8	161.20	164.46	172.91	172.05	250.04
Норматив максимального розміру кредитів, гарантій, H_9	0.81	0.57	0.37	0.36	0.13
Норматив максимального сукупного розміру кредитів, гарантій, наданих інсайдерам (не більше 30 %), H_{10}	2.25	2.51	2.41	1.63	1.37
Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15%), H_{11}	0.05	0.06	0.09	0.04	0.01
Норматив загальної суми інвестування (не більше 60%), H_{12}	3.35	3.24	3.48	3.15	2.97

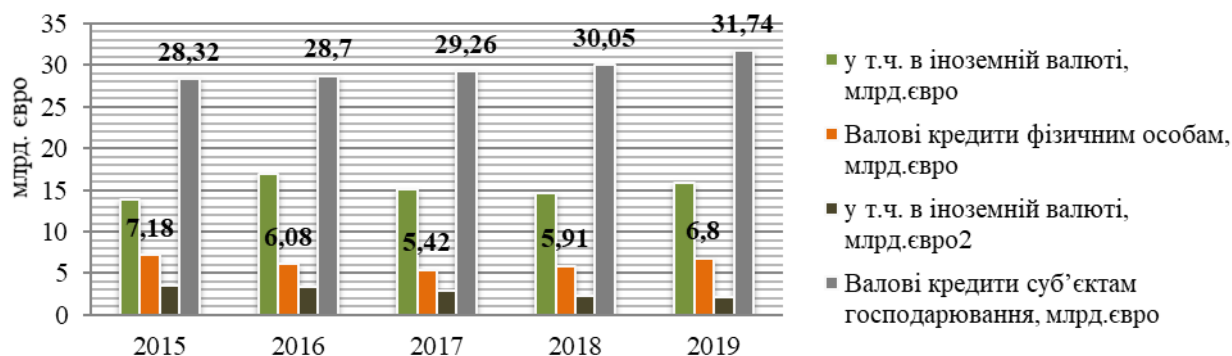
Джерело: складено авторами на основі [1]

Так, згідно даними табл. 3, за два останні роки (2018-2019 рр.) зменшилися нормативи ліквідності: H_4 скоротився на 12.27 процентні пункти та H_6 – на 1.17 процентні пункти. Крім того, норматив H_2 склав 15,60%, що на

2.66 процентні пункти нижче порівняно з 2018 р. Значно збільшились розміри банківських ризиків: H_8 склав 250.04, що на 77.99 пункти вище порівняно з 2018 р.

Протягом 2015-2019 рр. прослідковується загальна тенденція до збільшення загального обсягу валових кредитів. Так, зростання відбулося на 8.6%. Також відбулось зменшення обсягу кредитування у національній валюті – на 12.9%, при чому обсяг валового кредитування суб'єктів господарювання збільшився

на 3.42 млрд. євро, фізичних осіб – навпаки зменшився на 0.38 млрд. євро. Збільшення обсягу кредитування в іноземній валюті склало 4.0%, зокрема, обсяг кредитування суб'єктів господарювання збільшився на 15.0%, а обсяг кредитів, наданих фізичним особам склад 39.6% (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка зміни обсягу валових кредитів банків України у 2015-2019 рр., млрд. євро

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 13; 15]

Враховуючи норми Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні та Міжнародні конвергенції щодо вимірювання та вимог до капіталу (Базель I-III), котрі визначають пріоритетність розрахованих

нормативів, враховуючи нормативно-правові акти та поділ коефіцієнтів на блоки за економічною сутністю, визначено вагомі коефіцієнти коррахунку (табл. 3).

Таблиця 3

Вагові коефіцієнти інтегрального стабілізатора кредитно-інвестиційної діяльності банків України на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів

Група стрес-індикатори	Ваговий коефіцієнт групи	Назва показника	Ваговий коефіцієнт окремих індикаторів
Оцінка достатності капіталу	0.4	Рівень інвестиційного забезпечення	0.133
		Забезпечення зобов'язань	
		Використання кредитних ресурсів	
Оцінка якості активів	0.3	Рівень дохідності активів	0.100
		Захищеність від ризику	
		Рівень активів із підвищеним ризиком	
Оцінка ділової активності	0.3	Загальна кредитна активність	0.060
		Інвестиційна активність	
		Коефіцієнт ліквідності	
		Коефіцієнт рефінансування	

Джерело: розраховано авторами

На основі встановлених вагових коефіцієнтів проведено прогнозування інтегрального стабілізатора кредитно-інвестиційної діяльності банків України на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів для сукупної вибірки банків (37 банки України) у порядку спадання результату, на період 2020-2022 рр. (табл. 4).

Стрес-індикатори – загальна кредитна ак-

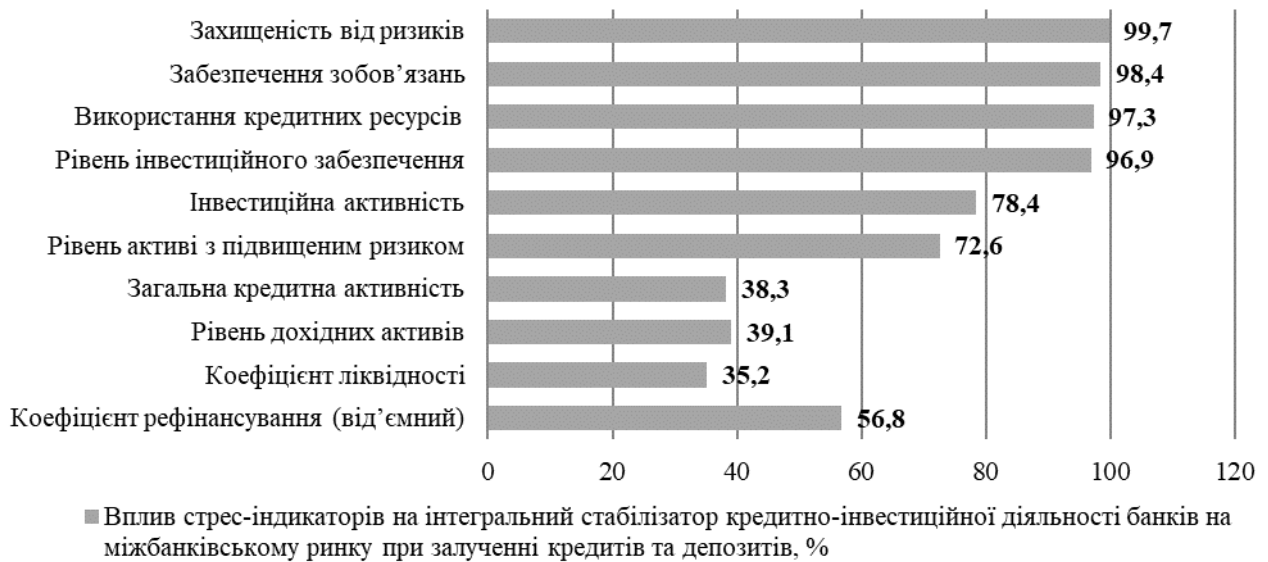
тивність, рівень дохідних активів та коефіцієнт ліквідності характеризуються різноспрямованим впливом на інтегральний стабілізатори кредитно-інвестиційної активності банків на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів для обслуговування клієнтів та вкладників, для коефіцієнта рефінансування виявлена стійка зворотна регресія (рис. 2).

Прогноз інтегрального стабілізатора кредитно-інвестиційної діяльності банків України на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів

Назва банку	Інтегральний стабілізатор кредитно-інвестиційної діяльності банків на міжбанківському ринку		
	2020	2021	2022
ПРИВАТБАНК	0,249619756	0,219661113	0,327589375
ІДЕЯ БАНК	0,196806764	0,303215042	0,312477686
РВС БАНК	0,324917894	0,305458747	0,298524495
СКАЙБАНК	0,298552025	0,208168346	0,297163472
БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,246854083	0,178138644	0,291222218
БАНК ПОРТАЛ	0,366674202	0,319463794	0,288791594
КРЕДОБАНК	0,292598774	0,237404681	0,282003757
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	0,23554867	0,168411372	0,276339162
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	0,310986914	0,169943172	0,263353881
АЛЬПАРІ БАНК	0,397366982	0,2685035	0,258536025
КСГ БАНК	0,352425346	0,239381761	0,257846245
БАНК АЛЬЯНС	0,32121501	0,235724886	0,245861161
КРЕДИТ ОПТИМА БАНК	0,239936315	0,196639698	0,242447867
АКОРДБАНК	0,259677784	0,182524626	0,236848812
ЄВРОРПОМБАНК	0,275427269	0,203322729	0,236818183
МЕГАБАНК	0,276693678	0,180819782	0,236562034
КОНКОРД	0,432938697	0,233272346	0,234752665
АП-БАНК	0,237235889	0,169930865	0,227746207
ІНДУСТРІАЛБАНК	0,261475486	0,181015704	0,219239686
БАНК ФОРВАРД	0,287222617	0,200535971	0,21735353
ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	0,274850702	0,180185915	0,212855947
АЛЬФА-БАНК	0,277644179	0,17350849	0,209312873
ТАСКОМБАНК	0,325171782	0,172122299	0,206213428
УНІВЕРСАЛ БАНК	0,290983461	0,194095372	0,206522982
ПУМБ	0,25773816	0,180209429	0,205251395
КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК	0,257331331	0,150467414	0,202347967
ОПТ БАНК	0,282654437	0,188121472	0,201679623
ПРОКРЕДИТБАНК	0,290365857	0,173205549	0,197444454
ПРАВЕКС-БАНК	0,25019535	0,158156929	0,194872995
КРЕДИТВЕСТ БАНК	0,265720722	0,165136401	0,193620116
КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	0,277789934	0,153579504	0,192348583
ПОЛТАВА-БАНК	0,247628113	0,159411079	0,186625375
МЕТАБАНК	0,272691908	0,171279168	0,183825326
УКРСИББАНК	0,265684952	0,149872509	0,1790436
МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	0,259639348	0,13988297	0,172895825
СІТІБАНК	0,274379682	0,130348513	0,163632552
ПРОМІНВЕСТ	0,285576554	0,177258331	0,158688627

Джерело: власні розрахунки авторів

Рис. 2. Відносний вплив стрес-індикаторів на інтегрований стабілізатор кредитно-інвестиційної діяльності банків України на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів, %

Джерело: власні розрахунки авторів

Таким чином, очікуваний результат взаємодії стрес-індикаторів та їх впливу на інтегрований стабілізатор кредитно-інвестиційної діяльності банків на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів дозволяє розробляти регулятори обігу грошової маси в структурі банківської систем держави в цілому, впливаючи на стан макроекономічної ситуації в країні, темпи інфляції, рівень безробіття та обсяги внутрішнього валового продукту. Результатами їх дії є реалізація базових та нормативних інструментів з підтримки макроекономічної, фінансової стабільності та економічного зростання держави. Інструментарій направлений на використання засобів, серед яких: забезпечення збалансованості грошової маси; удосконалення параметрів функціонування банківських установ в кредитно-інвестиційному секторі; детінізація розрахункових операцій за кредитами та депозитами в грошово-кредитному секторі; протидія викликам фінансової глобалізації у діяльності учасників міжбанківського ринку.

Висновки. Забезпечення збалансованості грошової маси повинно здійснюватися на основі ефективного використання інструментів мінімізації ризиків в грошово-кредитній політиці банківських установ шляхом посилення їх позитивного впливу на пропозицію грошей та їх вартість. Одним із інструментів, які можуть

використовувати банки в кредитно-інвестиційній діяльності як чинник формування помірного структурного дефіциту ліквідності банків для контролювання процентних ставок монетарним регулятором є обов'язкові резервні вимоги. Для цього необхідно удосконалити порядок їх формування та зберігання через: розширення критеріїв диференціювання величини резервних вимог за абсолютними сумами коштів, внесених на банківські депозити, за цільовою спрямованістю кредитів, які надаються банками, за типом кредитних установ, їх розмірів, та залежно від вибору пріоритетів під час здійснення активно-пасивних операцій; зменшення обсягів обов'язкових резервів на величину довгострокових інвестиційних кредитів, які надані за рахунок самостійно сформованих ресурсів, величину придбаних ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ; запровадження нарахування і сплати відсотків на величину обов'язкових резервів банківських установ в цілях підвищення ефективності обслуговування клієнтів та вкладників та здійснення прозорих розрахункових операцій.

Натомість основним інструментом регулювання кредитно-інвестиційної діяльності банків на міжбанківському ринку при залученні кредитів та депозитів в Україні має стати ключова процентна ставка, ефективно використання якої в цілях забезпечення збалансованості руху грошової маси потребує

регулювання ліквідності операційної діяльності банків (на сьогодні це операції з депозитними сертифікатами НБУ); уніфікацію облікової ставки та ставки за основними активно-пасивними операціями; звуження коридору ставок за кредитами оверсайт та депозитними сертифікатами оверсайт; використання інших операцій для згладжування впливу на процентні ставки значних коливань обсягу ліквідності та сприяння розвитку міжбанківських ринків.

З метою ефективного функціонування кредитно-інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів як фактора забезпечення збалансованого обігу грошової маси в банківській системі держави в цілому, необхідним вбачається запровадження комплексу заходів: розбудови первинного і вторинного ринку

державних цінних паперів; розвитку ринку деривативів; збільшення рівня ліквідності операційної діяльності банків шляхом залучення до національних банківської системи приватних інвесторів, забезпечуючи їм можливість спрощеної податкової звітності по біржових угодах, полегшення оподаткування фізичних осіб по угодах із цінними паперами і похідними фінансовими інструментами; виокремлення клірингу в окремий вид діяльності банківських установ; розвитку ринку похідних фінансових інструментів; лібералізації валютних розрахункових операцій при придбанні іноземних цінних паперів; розвитку розрахункової компоненти інфраструктури грошового ринку за рахунок інноваційних фінансових технологій та їх консолідації в системах біржового ринку.

Список використаних джерел

1. Про фінансову стабільність (2019). URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability> (дата звернення 06.01.2022).
2. Базель III-2011. Глобальна нормативна база для більш стійких банків і банківських систем. Базельський комітет з банківського нагляду. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf> (дата звернення 16.12.2021).
3. Боріо Ч., Лоу Ф. Ціни на активи, фінансова та монетарна стабільність: вивчення зв'язку. *BIS Working Papers*, 2002, 114. URL: <https://www.bis.org/publ/work114.pdf> (дата звернення 16.12.2021).
4. Боріо Ч., Дремманн М. До операційної основи фінансової стабільності: «нечіткі» вимірювання та його наслідки. *BIS Working Papers*, 2009, 284. URL: <http://www.bis.org/publ/work284.pdf> (дата звернення 16.12.2021).
5. Фінансова звітність сектору депозитних корпорацій та сектору другої фінансової корпорації. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#4fsj> (дата звернення 11.01.2022).
6. Показники фінансової стійкості. Посібник зі складання. Міжнародний валютний фонд, Публікаційні послуги. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/about> (дата звернення 16.01.2022).
7. Статистика показників фінансової стійкості. URL: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575 (дата звернення 16.01.2022).
8. Кондрашихін А. Б. Інвестиційні ризики українського ринку цінних паперів. *Банківська справа*. 2003. №2. С. 62-71.
9. Корнієв В. В., Кульпінський С. Подолання дефіциту інвестиційних ресурсів за допомогою інструментів банку розвитку. *Фінанси України*. 2016. №5. С. 82-96.
10. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стабільністю банківської системи. Київ: ДВНЗ УАБС НБУ, 2010.
11. Кулаков А. Є. Управління активами та пасивами банку. *Фінанси і кредит*. 2002. №17. С. 2-16.
12. Лаврушин О. І. Роль кредитів та модернізація діяльності банків у сфері кредитування. М.: КноРус, 2012.
13. Макроекономічний та монетарний огляд. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary> (дата звернення 21.01.2022).
14. Міллер Р. Л., Девід Д. Ван-Гуз. Сучасні гроші та банківська справа. Москва: ИНФРА-М, 2000.
15. Грошово-фінансова статистика. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MFS_2020-12.pdf?v=4 (дата звернення 25.12.2021).

References

1. About financial stability (2019). URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability>
2. Basel III (2011). A Global Regulatory Framework for More Resilient Banks and Banking Systems. Basel Committee on Banking Supervision. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>
3. Borio, C., Lowe, Ph. (2002). Asset prices, financial and monetary stability: exploring the nexus. *BIS Working Papers*, 114. URL: <https://www.bis.org/publ/work114.pdf>.
4. Borio, C., Drehmann, M. (2009). Towards an operational framework for financial stability: “fuzzy” measurement and its consequences. *BIS Working Papers*, 284. URL: <http://www.bis.org/publ/work284.pdf>
5. Financial statements of the depository corporations sector and the second financial corporation's sector (2019). URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#4fsj>
6. Financial stability indicators. Compilation guide (2007). International Monetary Fund, Publication Services. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/about>

7. Financial soundness indicators statistics (2019). URL: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575.
8. Kondrashykhin, A. B. (2003). Investment risks of the Ukrainian securities market / A. B. Kondrasikhin. *Banking: scientific and practical*, 2, 62-71.
9. Kornieiev, V. V., Kulpinskyi, S. (2016). Overcoming the deficit of investment resources with the help of the development bank's tools. *Finance of Ukraine*, 5, 82-96.
10. Kovalenko, V. V. (2010). Strategic management of financial stability of the banking system. Kiev: DVNZ UABS NBU.
11. Kulakov, A. E. (2002). Management of assets and liabilities of the bank. *Finance and Credit*, 17, 2-16.
12. Lavrushin, O.I. (2012). Role of credits and modernization of banks' activity in the sphere of crediting. Moscow: KnoRus.
13. Macroeconomic and Monetary Review (2020). URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary>.
14. Miller, R. L., Devid, D. Van-Huz (2000). Modern money and banking. Moscow: INFRA-M.
15. Monetary and financial statistics. Official website of the National Bank of Ukraine. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MFS_2020-12.pdf?v=4.
16. Sinki, DzH. (2007). Financial management in a commercial bank and in the financial services industry. Moscow: Alpina Business Books.
17. Sinki, Dzh. F., Levita, R., Pinsker, B..S. (1994). Financial management in commercial banks. Moscow: Catallaxy.
18. Vavilov, S..A. (2005). Method for determining one integral characteristic for volatilities in the problem of investment portfolio management. *Bulletin of St. Petersburg University*, 1, 115-124.

**Вимоги до статей, що друкуються
у “Збірнику наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)”**

Збірник призначений для фахівців, які цікавляться теоретичними та прикладними проблемами економіки, фінансів і кредиту, обліку і аудиту, менеджменту та маркетингу мікро-, мезо- та макрорівня національної та міжнародної економіки. Збірник надає можливість вченим та здобувачам наукових ступенів провести публічну апробацію, а науковій спільноті – ознайомитися з останніми результатами досліджень теоретичних і прикладних проблем національної та міжнародної економіки.

Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) включений до Переліку наукових фахових видань України, є науковим виданням, в якому можуть бути опубліковані основні результати дисертаційних робіт (наказ МОН №1328 від 21.12.2015 р.). Відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України (наказ МОН України від 15 січня 2018 року № 32) Збірнику присвоєно категорію «Б», що затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886.

Збірник виходить до 4 разів на рік. Останні дати подання статей:

№1 – до 1 березня; №2 – до 1 травня; №3 – до 1 жовтня; №4 – до 1 грудня.

Для участі у формуванні збірника наукових праць необхідно подати:

1. Електронний варіант статті, оформлений відповідно до наведених нижче вимог, виконаний у редакторі MS Word.

2. Рецензію доктора наук (за тематикою статті) – для авторів без вченого ступеня. Відсканований документ повинен містити підпис рецензента, засвідчений печаткою установи, в якій він працює.

3. Файл із відомостями про автора (прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи, поштова адреса для пересилання авторського примірника, контактні телефони, адреса електронної скриньки) та інформацією про кількість примірників і необхідність поштової пересилки.

4. Електронні копії анотації англійською мовою у форматах *jpeg* (сканована копія) та *doc* (у редакторі MS Word), завірену професійним перекладачем або викладачем англійської мови зі знанням економічної термінології.

5. Електронну копію платіжних документів (оплата здійснюється після прийняття позитивного рішення щодо друку статті).

Пакет перерахованих вище матеріалів надсилається на електронну скриньку:
sp_tsatu@tsatu.edu.ua, ivanvd@ukr.net

Структура статті:

- 1. Індекс УДК.**
- 2. Прізвище та ініціали автора.**
- 3. Відомості про автора** – науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи автора (повністю без аббревіатур), e-mail.
- 4. Назва статті** (до десяти слів).
- 5. Анотація мовою статті** (від 300 до 500 знаків)
- 6. Ключові слова** мовою статті (не менше шести слів або словосполучень).
- 7. Код JEL Classification.**
- 8. Прізвище та ініціали автора (англійською).**
- 9. Відомості про автора (англійською)** – науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи автора (повністю без аббревіатур), e-mail.
- 10. Назва статті (англійською).**

11. Розширена анотація англійською мовою (від 1600 до 1800 знаків) містить наступні розділи: постановка завдання, результати дослідження, висновки

12. Ключові слова (англійською).

13. Текст у структурованому вигляді із виділенням наступних елементів:

13.1 Постановка проблеми (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями);

13.2 Аналіз останніх досліджень і публікацій (аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття);

13.3 Формулювання цілей статті (постановка завдання);

13.4 Виклад основного матеріалу (виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів);

13.5 Висновки (висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку).

14. Список використаних джерел (мовою оригіналу). Бібліографічний опис літературних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

15. Список використаних джерел в романській абетці (транслітерація) – References, оформлений відповідно до вимог APA (<http://www.apastyle.org>).

16. Вказати назву рубрики, в якій має бути надрукована стаття – відповідає назві однієї з наукових спеціальностей галузі знань "Соціальні та поведінкові науки", "Управління та адміністрування":

051 – Економіка;

071 – Облік і оподаткування;

072 – Фінанси, банківська справа та страхування;

073 – Менеджмент;

075 – Маркетинг;

076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Технічні вимоги до оформлення статті:

- Приймаються статті, написані однією із трьох мов: українською, російською, англійською.
- Назва файлу зі статтею – прізвище автора.
- Формат сторінки – А4.
- Поля з усіх боків – 2 см.
- Всі сторінки мають бути у книжковій орієнтації.
- Обсяг статті – не менше 10 друкованих сторінок.
- Окремі елементи статті:
  - Індекс УДК - Times New Roman, 12, напівжирний, вирівнювання ліворуч, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
  - Прізвище та відомості про автора (авторів) - Times New Roman, 12, курсив, вирівнювання праворуч, інтервал – 1,0;
  - Порожній рядок;
  - Назва статті - Times New Roman, 16, великими літерами, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
  - Порожній рядок;
  - Анотація та ключові слова - Times New Roman, 10, курсив, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см;
  - Порожній рядок;
  - Код JEL Classification - Times New Roman, 12, напівжирний, вирівнювання ліворуч, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;

- Прізвище та відомості про автора (англійською) - Times New Roman, 12, курсив, вирівнювання праворуч, інтервал – 1,0;
  - Порожній рядок;
  - Назва статті (англійською) - Times New Roman, 16, великими літерами, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
  - Порожній рядок;
  - Анотація та ключові слова (англійською) - Times New Roman, 10, курсив, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см;
  - Порожній рядок;
  - Текст статті - Times New Roman, 14, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см, назви підпунктів виділяються напівжирним шрифтом;
  - Порожній рядок;
  - Список використаних джерел – Times New Roman, 10, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0,5 см, слова "Список використаних джерел" виділяються напівжирним шрифтом;
  - Порожній рядок;
  - Список використаних джерел (англійською) - References – Times New Roman, 10, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0,5 см;
- Оформлення таблиць:

Таблиця 1

Назва таблиці

- Оформлення ілюстрацій:

Рис. 1. Назва рисунку.

- Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Word і нумеруються з правого боку:

Формула (1)

- Абзаци позначати тільки клавішею "Enter", не застосовувати пробіли або табуляцію (клавіша "Tab").
- Посилання на літературу в тексті необхідно давати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56-59], в яких перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку літератури, а друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело (зі сторінкою) відокремлюється від іншого крапкою з комою.
- Всі статистичні дані мають бути підкріплені посиланнями на джерела.
- Всі цитати мають закінчуватися посиланнями на джерела.
- Кількість джерел у списку літератури повинна складати не менше 10 (з них не менше 4 іноземних).

- Посилання на підручники та науково-популярну літературу не допускаються.
- Назви праць у списку літератури розташовуються в порядку цитування.
- Скорочення слів і словосполучень, окрім загальноприйнятих, не допускається.

Редакція може відхилити статтю, якщо:

- відсутній повний пакет супровідних документів;
- оформлення статті не відповідає зазначеним вище вимогам;
- тематика статті не відповідає профілю видання;
- назва статті не відповідає змісту;
- стаття написана на низькому науковому рівні;
- матеріали повністю або частково публікувались раніше в інших виданнях або подані до розгляду редакціям інших журналів;
- стаття повністю або частково чужа (автор вчинив плагіат);
- порушена в статті проблема втратила актуальність.

Автори несуть відповідальність за точність наведених у статті термінів, прізвищ, даних, цитат, статистичних матеріалів тощо.

Усі матеріали, що надсилаються для публікації, проходять рецензування.

Рішення про публікацію статті приймає редколегія.

Рукописи, які відхилила редакційна колегія, авторам не повертаються.

Редакція залишає за собою право скорочувати, правити текст і змінювати назву статті.

Сподіваємося на плідну співпрацю!

Редакційна колегія Збірнику наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)

Контактні дані:

Адреса: 72315, Україна, Запорізька область,
м. Мелітополь, пр-т Б. Хмельницького, 18,
Таврійський державний агротехнологічний університет,
Факультет економіки та бізнесу.
тел. (0619) 42-32-01 – **Ортіна Анна Володимирівна**